

06/04/2016

“La meva feina és la meva vida”: la intersecció de la esfera privada i laboral

Quants cops hem sentit parlar de la dificultat per conciliar la vida familiar i la feina? Una recerca etnogràfica (finançada per l'EOI) realitzada abans i durant la crisi econòmica de 2008 a 20 PIMES espanyoles del sector de la *Nova Economia* va analitzar, entre d'altres, aquesta qüestió. L'estudi ha conclòs que, si d'ençà de la revolució industrial es produeix una tendència a l'autonomia del procés de treball respecte dels entorns vitals dels treballadors, actualment es pot observar una tendència inversa en certes empreses.

Si d'ençà de la revolució industrial, i en particular durant el fordisme del passat segle, l'esfera del treball quedava netament separada de l'esfera de la vida per factors com l'espai (la fàbrica versus la llar), els temps (jornada laboral versus oci) o el vestuari (uniforme), avui dia trobem una fusió de vida privada i treball particularment en les professions on la creativitat i la innovació són consubstancials (per exemple, docents universitaris, artistes o dissenyadors de software).

Aquesta tendència, que no és del tot nova, queda ara reforçada amb l'extensió de la formació acadèmica, la cerca de motivacions post- o extra-materials més enllà del salari (autorealització, reconeixement...), l'expansió del sector secundari i del capitalisme cognitiu, o la centralitat de la creació subjectiva de valor (idees, intangibles, etc.). A les empreses analitzades durant la recerca, les condicions laborals i l'ambient es dissenyen per afavorir la creativitat i potenciar el capital social (contacte amb usuaris, xarxes socials, esmorzen o dinen plegats, etc.), mitjançant la introducció d'elements familiars (una cuina, sofàs...) i lúdics (una guitarra, videojocs, un billar...) i apostant per un organigrama horitzontal. Les tasques per objectius i les tecnologies de la comunicació permet treballar més enllà del lloc i la jornada laboral.

En aquest context la feina esdevé un tret central de la identitat de l'individu, “un projecte de vida” pel qual bona part de l'activitat vital (els viatges, l'oci o les relacions socials) alimenta la creativitat (i la productivitat) laboral. Com afirmaven els nostres interlocutors, “Per a nosaltres això [la feina] no és un negoci, és la nostra vida, la vivim i intentem que la visquin tots de la mateixa manera” (CuldeSac); “Jo, si estic a casa meva, és probable que estigui fent el mateix que estic fent aquí, perquè és el meu hobby” (Vizzuality).

Ens trobem davant d'un canvi de paradigma laboral per superar l'alienació o, ans el contrari, es tracta de la colonització definitiva de la vida per part del treball? Respecte això aquesta recerca ens ha ensenyat algunes lliçons.

Primer, el grau d'interacció entre la vida i el treball varia notablement d'acord amb variables com ara el sexe del treballador, el lloc i tipus de treball o la relació contractual. Segon, el desenvolupament d'aquest tipus de feina implica, per ser compatible amb la vida, realitzar ajustos al nivell domèstic (externalització de feines, divisió del treball domèstic, etc.). Tercer, la degradació de les relacions laborals (processos de reestructuració, retallades o acomiadaments) implica retornar a demarcar, separar, l'esfera del treball d'aquella de la vida, implicant una major desafecció per part del treballador i, per tant, una reducció de la productivitat.

En congruència amb les tesis d'Elton Mayo i l'experiment Hawthorne realitzat a principis del segle XX a la Western Electric Company, l'estudi també mostra que els aspectes informals, les condicions del treball, el reconeixement del treballador i la cohesió grupal són factors que afecten directament el nivell de productivitat laboral.

Hugo Valenzuela Garcia

Departament d'Antropologia Social i Cultural (GRAFO), UAB
hugo.valenzuela@uab.es

Luis Reygadas

Departamento de Antropología, Universidad Autónoma Metropolitana de México
lrrg@xanum.uam.mx

Francisco Cruces

Departamento de d'Antropologia Social i Cultural, UNED
fcruces@fsof.uned.es

Referències

[View low-bandwidth version](#)